

Bruxelles, den 10.2.2020
COM(2020) 38 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET
om gennemførelsen af det europæiske genopretningsprogram for energiområdet og Den
Europæiske Energieffektivitetsfond

{SWD(2020) 12 final}

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om gennemførelsen af det europæiske genopretningsprogram for energiområdet og Den Europæiske Energieffektivitetsfond

EN modstandsdygtig infrastruktur er energionens ryggrad. I 2018 blev vigtige sammenkoblingsprojekter sat i værk, og det regionale samarbejde blev styrket betydeligt.

Genopretningsprogrammet spillede i den forbindelse en afgørende rolle for så vidt angår finansiel støtte til større infrastrukturer af fælles interesse med henblik på integration af elektricitets- og gasmarkederne og øget forsyningssikkerhed.

I. FREMSKRIDT I GENNEMFØRELSEN AF PROGRAMMET

Energiinfrastruktur og innovation, der er drivkræfterne bag det europæiske genopretningsprogram for energiområdet (genopretningsprogrammet), er fortsat lige så vigtige, som de var i 2009, da genopretningsprogrammet blev etableret.

I denne rapport redegøres der for hver del af genopretningsprogrammet for de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af projekterne og Den Europæiske Energieffektivitetsfond (EEEF). Den følger rapporten, som blev vedtaget i 2018¹. Den dækker gennemførelsen af projekter i perioden 31. august 2016 til 31. december 2018 samt betalinger, som har fundet sted i den pågældende periode.

II. DEN SAMLEDE PROJEKTGENNEMFØRELSE

Ved udgangen af december 2018 var 43 (+ 6 i forhold til 2017) projekter ud af 59 afsluttet, og der er udbetalt et samlet beløb på 2 514 424 758 EUR (efter fradrag af indtægtsordrer for et beløb på 196 099 270,83 EUR) til modtagerne (se bilaget).

Situationen for gas- og elinfrastrukturerne er som følger: De fleste projekter er afsluttet, og to projekter er fortsat i gang.

Initiativtagerne gjorde betydelige fremskridt med integrationen af offshorevindenergi (OWE) i nettet, mens projektlederne for det sidste projekt for CO²-opsamling og -lagring (CCS) besluttede at standse deres finansielle støtte til projektet.

Kommissionen har valgt at opretholde sin finansielle støtte til investorerne, så længe det er klart, at en endelig investeringsbeslutning er mulig, og projektet fortsat repræsenterer en betydelig værdi for samfundet.

1. GAS- OG ELINFRASTRUKTUR

Genopretningsprogrammets delprogram vedrørende infrastruktur har støttet 44 projekter på tre store aktivitetsområder (gassammenkoblinger, tilbagegående gasstrømme og elektricitet).

Der er indgået forpligtelser for et beløb på 2 267 574 462 EUR, hvoraf 1 669 370 233 EUR er blevet udbetalt til støttemodtagerne pr. 31. december 2018. Betalingerne er betinget af støttemodtagernes bindende tilsagn om at gennemføre projektet gennem en endelig investeringsbeslutning.

¹ Rapport 2017 vedtaget den 5.3.2018, COM(2018) 86 final.

1.1. HJDTIDIGE FREMSKRIDT

Hjdtil er 38 (+ 3 i forhold til 2017) af de 44 infrastrukturprojekter blevet afsluttet, fire er blevet bragt til ophør, og to projekter er i gang.

I elsektoren er alle 12 projekter (+ 2 i forhold til 2017) afsluttet.

På gassammenkoblingsområdet er 13 (+ 1 i forhold til 2017) ud af 18 projekter afsluttet. To skrider planmæssigt frem, og tre er blevet afsluttet.

Med hensyn til tilbagegående gasstrømme og sammenkoblingsprojekter i Central- og Østeuropa er 13 projekter afsluttet, og ét projekt i Rumænien blev bragt til ophør af Kommissionen i september 2014.

Siden den sidste rapport om gennemførelsen af genopretningsprogrammet kan følgende fremskridt fremhæves:

- Sammenkoblingen Grækenland-Bulgarien (IGB) er en vigtig vej til at transportere gas fra TAP og græske LNG nordpå og er et vigtigt projekt til diversificering af gasforsyningen i den sydøsteuropæiske region. Det er et projekt af fælles interesse (PCI 6.8.1) og et prioriteret projekt til at skabe energiforbindelser i Central- og Sydøsteuropa (CESEC). Kommissionen har siden begyndelsen ydet politisk og finansiel støtte til projektet. Projektet har modtaget 45 mio. EUR fra det europæiske genopretningsprogram for energiområdet og 39 mio. EUR fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling. I 2018 gjorde projektet yderligere fremskridt. På CESEC-ministtermødet i Sofia i juni blev der undertegnet et aftalememorandum mellem Bulgarian Energy Holding og Den Europæiske Investeringsbank om et lån til projektet. Projektet blev undtaget fra EU's energilovgivning, herunder en delvis undtagelse fra Kommissionens regler om tredjepartsadgang i juli 2018. Kommissionen godkendte også statsstøtten til den offentlige støtte og adgangen til bulgarske strukturfonde. Projektgennemførelsen skrider godt frem, alle udbudsprocedurer er afsluttet, og byggeriet blev påbegyndt i slutningen af maj 2019.
- I Republiken Cypern er ministeriet for energi, handel, industri og turisme i øjeblikket ved at forberede gennemførelsen af en naturgasmodtagende terminal, som skal bidrage til en diversificering af det cypriotiske energimiks og bidrage til at bringe øens energiisolation til ophør samt fremme konkurrencen om gasdreven elproduktion fra uafhængige producenter. Naturgassen forventes at komme ind på det cypriotiske marked inden 2021.

Indtil videre forventes disse to igangværende projekter at være afsluttet henholdsvis inden udgangen af 2021 og ultimo 2022.

2. OFFSHOREVINDENERGIPROJEKTER

2.1 HJDTIDIGE FREMSKRIDT

Delprogrammet for offshorevind bestod af ni projekter, der modtog 565 mio. EUR i støtte fordelt på to hovedtyper af aktiviteter:

- storskalaprøvning, fremstilling og ibrugtagning af innovative møller og havvindmøllefundamenter (seks projekter) samt
- udvikling af modulbaserede løsninger med henblik på integration af store mængder el fra vindenergi i elnettet (tre projekter).

Fire ud af ni projekter er afsluttet, og to blev bragt til ophør før tid. Der blev udbetalt 341 639 214 EUR (efter fradrag af indtægtsordrer) til projekterne. De tre øvrige projekter er stadig i gang.

2.2 HJORTIDIGE FREMSKRIDT PR. SEKTOR

2.2.1 Fremskridt med innovative turbinestrukturer og offshorestrukturer

Hvad angår Aberdeen Offshore Wind Farm, blev de 11 vindmøller med verdens største kapacitet sat i drift på Vattenfalls havmøllepark "Aberdeen Bay" den 1. juli 2018. I september 2018 fandt den officielle åbning af European Offshore Wind Deployment Centre (Aberdeen Offshore Wind Farm) sted. Den seneste rapportering for projektet og den endelige betaling forventes i tredje kvartal 2019.

2.2.2 Fremskridt med integration af Windowsnettet

Generelt skred gennemførelsen af de to resterende projekter, Kriegers Flak og COBRACable frem som forventet. For Kriegers Flak var den endelige idriftsættelse planlagt til udgangen af september 2019. Trods forsinkelser og andre udfordringer i forbindelse med projektet indledte støttemodtagerne planlægningen af idriftsættelsen i anden halvdel af juli 2019.

For COBRACable er installationen af omformerstationerne i Nederlandene og Danmark afsluttet, mens installationen af mindre dele af kablet er forsinket. Færdiggørelsen af kabelinstallationen og systemafprøvningen var forventet i andet halvår af 2019. Idriftsættelsen skulle starte umiddelbart efter, ved udgangen af 2019. Projektet COBRACable omfatter en undersøgelse, der har til formål at afdække og beskrive de vigtige konstruktionsspørgsmål, der skal tages i betragtning for at gøre HVDC-forbindelsen COBRACable klar til fremtidig drift som led i multiterminalnettet. Til dette formål er der fremlagt nye dokumenter.

3. OPSAMLING OG LAGRING AF CO²

Genopretningsprogrammets delprogram bestod af seks projekter og 1 mia. EUR i støtte med det formål at demonstrere fuldstændig opsamling, transport og lagring af CO².

Et projekt (Compostilla i Spanien) blev afsluttet med operationelle pilotanlæg til opsamling, transport og lagring. Fire projekter er blevet bragt til ophør før tid som følge af projektledernes beslutning om ikke at investere, og ét projekt blev bragt til ophør uden at være afsluttet. Der blev udbetalt 387 211 547 EUR (efter fradrag af indtægtsordrer for et samlet beløb på 48 660 666,85 EUR) til disse projekter.

III. DEN EUROPÆISKE ENERGIEFFEKTIVITETSFOND (EEEF)

I december 2010 blev der afsat 146,3 mio. EUR fra det europæiske genopretningsprogram for energiområdet (EEPR) til en finansiel facilitet for vedvarende energiprojekter². Der blev anvendt 125 mio. EUR til EU's bidrag til den europæiske energieffektiviseringsfond (EEEF). EEEF blev oprettet i juli 2011 og har nået et samlet omfang på 265 mio. EUR³, som støttes af en facilitet til teknisk bistand med et budget på 20 mio. EUR og 1,3 mio. EUR til oplysningsaktiviteter.

EEEF yder skræddersyet finansiering (både gælds- og egenkapitalinstrumenter) til projekter inden for energieffektivitet, vedvarende energi og ren bytransport. Støttemodtagerne er lokale eller regionale offentlige myndigheder eller private virksomheder, der handler på deres vegne.

1. HJORTIDIGE FREMSKRIDT

I 2018 blev der tilføjet tre nye transaktioner til fondens portefølje:

2 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1233/2010 af 15. december 2010 om ændring af forordning (EF) nr. 663/2009 om et program til støtte for den økonomiske genopretning i form af fællesskabsstøtte til projekter på energiområdet.

3 Investeringer, ud over Europa-Kommissionens, er foretaget af: Den Europæiske Investeringsbank, 75 mio. EUR, Cassa Depositi e Prestiti SpA (CDP), 60 mio. EUR, og Investment Manager Deutsche Bank (DB), 5 mio. EUR.

- Projektet CIMAC i Portugal består af en opgradering af de eksisterende vejbelysningsarmaturer fra de overvejende højtryksnatriumlamper til den sidste generation af LED (EEEEF's investering på 12,1 mio. EUR, samlet projektstørrelse på 16,6 mio. EUR). Projektet fremgår af EEEF's facilitet for teknisk bistand og er en af de største opgraderinger af gadebelysningen i Portugal, hvor EEEF har været afgørende for udvikling og finansiering.
- Projektet Illuminated Cities i Italien er rettet mod en portefølje af vejbelysningsprojekter, der primært er til gavn for små til mellemstore kommuner (EEEEF's investering på 16 mio. EUR, samlet projektstørrelse på 20 mio. EUR).
- Smart Hospitals and Universities er et andet projekt i Italien, der muliggør en portefølje af energieffektive projekter i sundheds- og uddannelsessektoren (EEEEF's investeringer på 7 mio. EUR, samlet projektstørrelse på 22 mio. EUR).

Siden oprettelsen og frem til den 31. december 2018 har EEEF indgået kontrakter med 16 projekter til en værdi af 170 mio. EUR, og selv om det ikke er den størst mulige udnyttelse, der er til rådighed, har den genereret en endelig investering på 301,5 mio. EUR.

Baseret på EEEF's projektvurdering og rapporteringsramme for CO²-ækvivalenter og primære energibesparelser, så har fondens investeringer ved udgangen af 2016 opnået besparelser på tæt ved 388 478 ton CO² og primære energibesparelser⁴ på 794 124 MWh.

4 Kumulative primære energibesparelser fremlægges kun for energieffektivitetsteknologier og teknologier for ren bytransport. De omfatter beregninger fra finansielle afslutninger til låns løbetid baseret på skøn for projekter, der enten er under opførelse, eller som har været i drift i mindre end et år, og faktiske data for projekter, som har været i drift i mere end et år. Besparelserne er for det samlede projektinvesteringsvolumen (dvs. EEEF-investeringer og ikke-EEEEF-investeringer).

2. EEEF's facilitet for teknisk bistand

Den europæiske energieffektivitetsfond lancerede i november 2016 en ny facilitet for teknisk bistand. I forlængelse af Europa-Kommissionens facilitet for teknisk bistand, der forvaltes af EEEF, har fonden oprettet et nyt redskab til støtte for ambitiøse offentlige enheder med solide investeringsprojekter inden for bæredygtig energi. Sådanne projekter skal vedrøre energieffektivitetssektoren, mindre initiativer om vedvarende energi og/eller initiativer om offentlig transport. EEEF støtter modtagere – regioner, byråd, universiteter, offentlige hospitaler og andre offentlige enheder i EU's medlemsstater – ved at tildele rådgivningstjenester til de planlagte investeringer, f.eks. ved at gennemføre forundersøgelser, energisyn, juridiske tjenesteydelser og analyser af økonomisk levedygtighed. EEEF's facilitet for teknisk bistand har modtaget midler fra faciliteten ELENA (European Local Energy Assistance) under Den Europæiske Unions Horisont 2020-program. I december 2018 støttede den allerede fire støttemodtagere i Italien, Spanien og Litauen.

3. Vigtigste konklusioner og fremtidsudsigter

EEEF har gradvist opbygget en solid række rentable investeringer, og efter syv års drift har EEEF allerede ydet støtte til 18 meget markante projekter (hvoraf to allerede er blevet tilbagebetalt med overskuddet, der geninvesteres i fonden) i forskellige teknologier i otte forskellige medlemsstater.

IV. OVERORDNEDE KONKLUSIONER

Genopretningsprogrammet har givet gode resultater. Alle 12 elprojekter og størstedelen af gasprojekterne er afsluttet. To gasprojekter er i gang og forventes afsluttet i 2021 og 2022. Den strenge kontrol og overvågning, som Europa-Kommissionen udøver med gennemførelsen af projekterne, har medvirket til at øge instrumentets effektivitet.

Offshorevindenergiprojekterne var mere komplekse end forventet, men projektledere og bygherrer har været i stand til at finde løsninger, så de kan afsluttes, eventuelt med en forlængelse af kontrakterne. I løbet af programmets 10 år har det europæiske genopretningsprogram for energiområdet bidraget til at skaffe teknologisk viden og desuden bidraget til udviklingen af sammenkoblingsteknologier til offshorevindkraft.

Selv om den økonomiske støtte til genopretningsprogrammet ikke var tilstrækkelig til at få virksomhederne til at gennemføre CCS-demonstrationsprojekter i kommerciel målestok, anser Kommissionen fortsat CCS for at være vigtig for dekarbonisering (eneste pålidelige teknologi til langsigtet lagring af kuldioxid) for EU generelt og for energi- og kulstofintensive industrier i særdeleshed.

EEEF har investeret i flere energieffektivitetsprojekter og vil fortsætte med at udvide sin portefølje, tilvejebringe finansieringsløsninger og generere overskud til sine aktionærer. EEEF fungerer også som en model for innovative finansielle instrumenter, der investerer i omkostningseffektive og modne projekter for bæredygtig energi, der kan tiltrække privat kapital, samtidig med at den påviser den forretningsmæssige sammenhæng bag disse investeringer og skaber en troværdig resultatliste.